

Ordblindhed

Ordblindhed bør ikke være en barriere for læring, men det er det desværre stadig i det danske skolesystem. Som pårørende til en ordblind har jeg gentagne gange oplevet, hvordan skolen, trods gode intentioner og digitale hjælpemidler, ikke kan skabe de nødvendige rammer for, at ordblinde elever kan trives og udvikle deres fulde potentiale. Skolen gør alt, hvad der er muligt, men der er så mange benspænd ift. teknologi og bureaukrati.

Vi taler ofte om inklusion, men i praksis halter det. Hjælpemidlerne, som skal støtte ordblinde elever, er ofte teknisk ustabile, komplekse at betjene og bryder sammen – især under eksamener, hvor presset i forvejen er stort. Det er dybt problematisk, at elever, der har brug for særlig støtte, skal kæmpe med teknologi, der burde være en hjælp, men i stedet bliver en ekstra udfordring.

Samtidig undrer det mig, at ordblinde elever stadig forventes at gennemføre retskrivningsprøver. Det er en prøveform, der i sin kerne ikke tager højde for de særlige udfordringer, ordblinde står med.

De får ganske vist lov til at bruge tekniske hjælpemidler, men programmerne kompenserer kun delvist for deres funktionsnedsættelse. Det er med andre ord vanskeligt for en, der er ordblind, at lave en retskrivningsprøve som den er udformet i dag. Det at stave korrekt er jo netop deres udfordring.

Når hjælpemidlerne så endda kan finde på at bryde sammen midt i eksamenssituationen, så er de ordblinde virkelig på overarbejde. Det skaber et urimeligt pres og en følelse af nederlag.

Derfor vil jeg opfordre til, at vi gentænker både prøveformer og evalueringsmetoder. Vi har brug for løsninger, der både lever op til faglige krav og samtidig tager reelt hensyn til ordblindes behov. Det handler ikke om at give særbehandling – det handler om at give lige muligheder.

Derudover bør der sættes fokus på udviklingen af mere intuitive og brugervenlige hjælpemidler. I dag kræver mange af programmerne alt for mange klik og navigationstrin for at udføre simple opgaver. Det er ikke holdbart – især ikke i pressede situationer som eksamener. Teknologi skal være et redskab, ikke en forhindring.

Der er brug for en samtale om, hvordan vi skaber et mere inkluderende og udviklende læringsmiljø for ordblinde elever. Lad os fjerne benspændene og åbne op for mulighederne.

Når det så er sagt, er der mange andre ting, der også halter i forhold til ordblindhed.

Nedenstående er ofte forekommende udfordringer. Disse udfordringer er opsummeret fra henvendelser fra mere end 100 forældre til børn med ordblindhed.

Hjælpemidler og eksamen

- Hjælpemidler svigter ofte under eksamen, hvilket skaber ulighed.
- Retskrivnings- og læsetest er ikke tidssvarende for ordblinde – der bør udvikles alternative vurderingsformer.
- Lange prøver, især i matematik, udfordrer koncentrationen og skaber stress.

Uens behandling på tværs af institutioner

- Ansøgning om hjælpemidler skal ofte gentages ved skoleskift, hvilket er ressourcekrævende.
- Nogle uddannelsessteder tillader ikke ekstra tid – en klar ulighed.
- Nogle kommuner tilbyder ikke tilstrækkelig støtte.

Manglende viden og forståelse

- Lærere mangler ofte indsigt i ordblindhedens mange facetter.
- Ønske om mere undervisning om ordblindhed på læreruddannelsen.
- Højtbegavede ordblinde overses og får ikke tilpasset støtte.

Teknologiske og administrative barrierer

- Nota og AppWriter fungerer ikke optimalt – fx tekstbokse og kapitelstruktur.
- Licensskift mellem programmer (CD-ORD, IntoWords) skaber forvirring.
- E-Boks har eksempelvis ikke en oplæsningsfunktion for ordblinde – herved kan vigtig post overses.
- Mobiltelefoner bør anerkendes som legitime hjælpemidler.

Udfordringer i hverdagen

- Manglende tid og ressourcer til individuel støtte.
- Børn med "gule" testresultater (ikke ordblinde, men med vanskeligheder) får ikke adgang til samme hjælp.
- Forældre oplever, at deres børn mister selvværd, når de ikke får den nødvendige støtte.

- Det er problematisk, at børn skal læse og skrive foran klassen – det skaber utryghed.

Overgange og livslang støtte

- Hjælpemidler bør følge CPR-nummeret – og ikke afhængige af skolevalg.
- Der er udfordringer ved overgange mellem uddannelser da hjælpemidler skal genansøges.

Lærerperspektivet – supplerende indsigt – udsagn fra læsevejleder

- Alt tager længere tid for ordblinde elever – især med tekniske udfordringer.
- Nota er uoverskuelig og ustabil – særligt ved billedbøger og graphic novels.
- Retskrivningsprøven er urimelig for ordblinde – vurderingskriterier bør tilpasses.
- Mundtlig danskprøve: Højtlesning bør fritages helt for ordblinde

Med udgangspunkt i ovenstående kunne jeg godt tænke mig at vide?

- Hvilke konkrete initiativer har I overvejet for at styrke indsatsen over for ordblinde elever i folkeskolen?
- Hvordan forestiller I jer, at lærernes kompetencer og ressourcer kan styrkes, således at de i højere grad er i stand til at støtte disse elever i deres faglige udvikling?
- Hvilke strategier ser I som mest hensigtsmæssige i forhold til at reducere de udfordringer, som ordblinde børn typisk møder i undervisningssammenhæng?
- Hvornår forventer I at iværksætte tiltag, der har til formål at forbedre ordblinde elevers læringsbetingelser og dermed styrke deres faglige kompetencer?
- Såfremt der planlægges konkrete handlinger på området, hvordan forestiller I jer, at disse skal implementeres i praksis – både organisatorisk og pædagogisk?